beroepsonderwijs bedrijfsleven

Profiel van kwalificatiedossier:

Maatschappelijke Zorg
Crebonr. 23181

» Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg (Crebonr. 25477)

Versie

Gewijzigd 2016

Geldig vanaf

01-08-2016

Opleidingsdomein

Zorg en welzijn (Crebonr. 79140)

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

Inhoudsopgave

Leeswijzer 4

Overzicht van het kwalificatiedossier 5

Basisdeel 7

1. Beroepsspecifieke onderdelen 7

B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg 7

B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt 9

B1-K1-W2: Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging 10

B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden 10

B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding 11

B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties 12

B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af 13

B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning 13

B1-K2: Werken aan kwaliteit en deskundigheid 15

B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid 15

B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg 16

2. Generieke onderdelen 17

Profieldeel 18

P3: Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg 18

P3-K1: Bieden van zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg 18

P3-K1-W1: Stelt het ondersteuningsplan op 19

P3-K1-W2: Ondersteunt cliënt/naastbetrokkenen bij het voeren van de regie 20

P3-K1-W3: Ondersteunt en motiveert een groep cliënten bij activiteiten 20

P3-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij het leggen en onderhouden van contacten en betrekt naastbetrokkenen 21

P3-K1-W5: Voert verpleegtechnische handelingen uit 22

P3-K1-W6: Voert beheertaken uit 22

P3-K1-W7: Voert coördinerende taken uit 23

P3-K1-W8: Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers 23

Leeswijzer

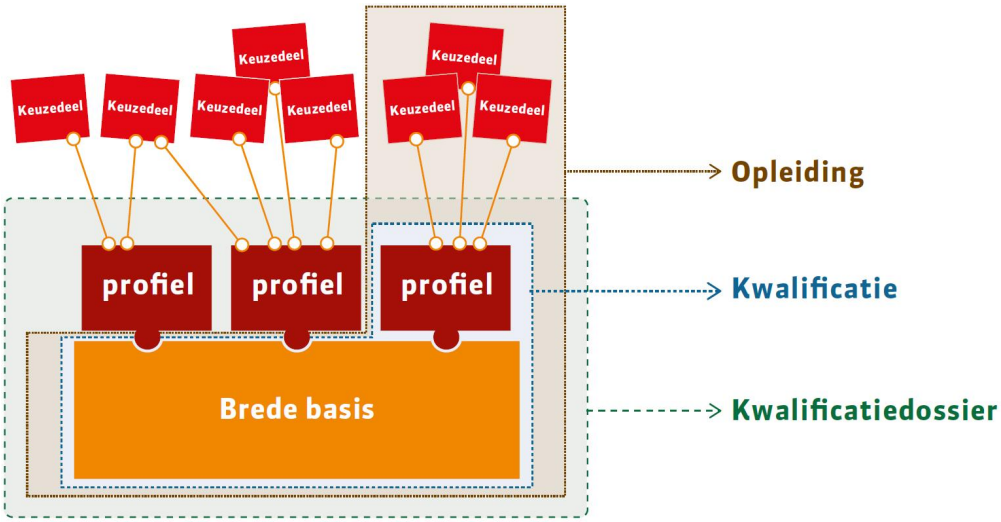
Het kwalificatiedossier voor het middelbaar beroepsonderwijs geeft weer wat de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen aan het einde van de mbo-opleiding.

Opbouw dossier
Dit kwalificatiedossier bevat de kwalificatie-eisen voor één of meerdere mbo-beroepen en bestaat uit:

1. Het **basisdeel** (B), dat gevormd wordt door:
a. De beroepsspecifieke onderdelen. Dit betreft gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen voor het gehele kwalificatie - dossier.
b. De generieke onderdelen. De generieke onderdelen zijn door de landelijke overheid geformuleerd. Het betreft de onderdelen:
Nederlandse taal;
rekenen;
loopbaan en burgerschap; en
voor zover het niveau 4 betreft: Engels.

2. Het **profieldeel** (P). Profielen bestaan uit kerntaken (K) en werkprocessen (W) waarop de kwalificaties in dit kwalificatiedossier van elkaar verschillen.

De beroepsopleiding in het mbo is gebaseerd op een kwalificatie en één of meer **keuzedelen** (D). Keuzedelen hebben tot doel om bovenop de kwalificatie een verdieping of verbreding te leveren bij de toerusting voor de arbeidsmarkt of een extra voorbereiding voor een vervolgopleiding. De beschikbare keuzedelen voor dit kwalificatiedossier zijn te vinden op https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl. Op deze website staat het overzicht met alle keuzedelen.

Taal en rekenen

De generieke kwalificatie-eisen voor taal en rekenen zijn benoemd in het basisdeel. Als sprake is van beroepsspecifieke taal- en rekeneisen is dit aangegeven in de kolom ‘vakkennis en vaardigheden’. Daarnaast kan in de kolom ‘gedrag’ een extra verduidelijking aangegeven zijn hoe deze beroepsspecifieke taal- en rekeneisen worden ingezet in een werkproces.

Verantwoordingsinformatie

Aanvullende (verantwoordings-)informatie bij dit kwalificatiedossier is te vinden op https://kwalificatie-mijn.s-bb.nl. Deze informatie is geen onderdeel van het kwalificatiedossier.

Overzicht van het kwalificatiedossier

Naam profiel	Mbo-niveau (EQF-niveau)	Beroepsvereisten	Typering van de kwalificatie
P1 Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg	4	Nee	middenkaderopleiding

B1-K1	Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg	B1-K1-W1	Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt
		B1-K1-W2	Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging
		B1-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden
		B1-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding
		B1-K1-W5	Reageert op onvoorziene en crisissituaties
		B1-K1-W6	Stemt de werkzaamheden af
		B1-K1-W7	Evalueert de geboden ondersteuning

B1-K2	Werken aan kwaliteit en deskundigheid	B1-K2-W1	Werkt aan de eigen deskundigheid
		B1-K2-W2	Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg

Profieldeel
De profielen in dit kwalificatiedossier hebben de volgende (specifieke) kerntaken en werkprocessen:

P1	Begeleider gehandicaptenzorg		
P1-K1	Bieden van zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg	P1-K1-W1	Ondersteunt en motiveert een groep cliënten bij activiteiten
		P1-K1-W2	Ondersteunt, informeert en adviseert de cliënt en naastbetrokkenen bij het behouden en stimuleren van de ontwikkeling
		P1-K1-W3	Voert verpleegtechnische handelingen uit
		P1-K1-W4	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

P2	Begeleider specifieke doelgroepen		
P2-K1	Bieden van ondersteuning aan specifieke doelgroepen	P2-K1-W1	Levert een bijdrage aan het ondersteuningsplan
		P2-K1-W2	Begeleidt specifieke doelgroepen en hun naastbetrokkenen bij (dagelijkse) activiteiten
		P2-K1-W3	Ondersteunt de cliënt gericht op zelfmanagement en/of maatschappelijke participatie

P3	Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		
P3-K1	Bieden van zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg	P3-K1-W1	Stelt het ondersteuningsplan op
		P3-K1-W2	Ondersteunt cliënt/naastbetrokkenen bij het voeren van de regie

P3	Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg		
		P3-K1-W3	Ondersteunt en motiveert een groep cliënten bij activiteiten
		P3-K1-W4	Ondersteunt de cliënt bij het leggen en onderhouden van contacten en betrekt naastbetrokkenen
		P3-K1-W5	Voert verpleegtechnische handelingen uit
		P3-K1-W6	Voert beheertaken uit
		P3-K1-W7	Voert coördinerende taken uit
		P3-K1-W8	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

P4	Agogisch medewerker GGZ		
P4-K1	Bieden van ondersteuning in de geestelijke gezondheidszorg	P4-K1-W1	Levert een bijdrage aan het ondersteuningsplan
		P4-K1-W2	Ondersteunt en stimuleert eigen herstel van de cliënt
		P4-K1-W3	Begeleidt cliënten bij groepsgerichte activiteiten
		P4-K1-W4	Ondersteunt, informeert en stimuleert naastbetrokkenen
		P4-K1-W5	Voert coördinerende taken uit
		P4-K1-W6	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

P5	Thuisbegeleider		
P5-K1	Bieden van specifieke ondersteuning in de thuisbegeleiding	P5-K1-W1	Maakt samen met de cliënt het ondersteuningsplan
		P5-K1-W2	Biedt psychosociale ondersteuning
		P5-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij het voeren van de regie over zijn leven
		P5-K1-W4	Stimuleert de cliënt het sociale netwerk te versterken
		P5-K1-W5	Ondersteunt en begeleidt de cliënt bij opvoeding
		P5-K1-W6	Voert coördinerende taken uit
		P5-K1-W7	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

P6	Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen		
P6-K1	Bieden van ondersteuning aan specifieke doelgroepen	P6-K1-W1	Schrijft het ondersteuningsplan
		P6-K1-W2	Begeleidt de cliënt bij het versterken van de eigen kracht
		P6-K1-W3	Ondersteunt de cliënt bij maatschappelijke participatie
		P6-K1-W4	Betrekt en ondersteunt naastbetrokkenen
		P6-K1-W5	Voert coördinerende taken uit
		P6-K1-W6	Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Basisdeel

1. Beroepsspecifieke onderdelen

Typering van de beroepengroep

Context

Beroepskrachten maatschappelijke zorg zijn ambulant en/of intramuraal en/of semimuraal werkzaam in instellingen voor wonen, dagbesteding en vrije tijd in onder andere de gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, verzorgings- en verpleeghuizen, thuiszorg en maatschappelijke opvang. Daarnaast zijn zij werkzaam in welzijnsinstellingen, justitiële inrichtingen, asielzoekerscentra, en ziekenhuizen. Verder zijn zij onder andere ook inzetbaar in overige verzorgend-agogische functies binnen het sociaal agogisch werk of de verpleging en verzorging. De doelgroep waarmee de beroepskracht maatschappelijke zorg werkt is zeer divers. De doelgroep bestaat onder andere uit:
- cliënten van allerlei leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke of zintuigelijke beperking;
- cliënten van alle leeftijden met een of meerdere (chronische) ziekten en/of problemen, zoals een ouderdomsziekte, psychiatrische ziekte en/of stoornis, een verslaving, dak- of thuisloos zijn, een psychosociaal of gedragsprobleem.

De instellingen in de maatschappelijke zorg bieden verschillende typen dienstverlening zoals 24-uurszorg (intramuraal), semimurale zorg en ambulante zorg.

Typerende beroepshouding

Werken in de sociaal-agogische sector betekent direct werken met cliënten. Hierbij speelt de beroepskracht maatschappelijke zorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de beroepskracht maatschappelijke zorg:
- betrokken;
- empathisch;
- assertief;
- representatief;
- integer zijn.

De beroepskracht werkt vraaggericht, efficiënt, methodisch, hygiënisch, veilig, kostenbewust, milieubewust, tijdsbewust (ten aanzien van de eigen werktijd) en ergonomisch verantwoord.

Resultaat van de beroepengroep

Het resultaat van het beroep is dat de individuele cliënt en/of groepen cliënten vraaggericht ondersteuning* hebben ontvangen bij het functioneren in verschillende leefgebieden volgens de doelstellingen in het ondersteuningsplan**. Daarbij is rekening gehouden met de mogelijkheden, wensen en behoeften van de cliënt en naastbetrokkenen, en heeft de cliënt ondersteuning ontvangen om zoveel mogelijk zelf de werkzaamheden en activiteiten uit te voeren. De zelfredzaamheid en de eigen regie van de cliënt is, indien haalbaar, vergroot.

* Met ondersteuningsplan wordt ook het plan van aanpak, zorgplan, elektronisch patiëntendossier, zorgdossier, trajectplan, zorgleefplan, woonplan, activiteitenplan en begeleidingsplan bedoeld.
**Ondersteunen is een breed begrip waarmee, zowel zorgen dat, begeleiden, motiveren, coachen, enthousiasmeren, activeren, sturen, ondersteunen als zorg overnemen wordt bedoeld.
***De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, wettelijke vertegenwoordigers, het cliëntsysteem en directe naasten.

B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

Complexiteit

De beroepskracht maatschappelijke zorg beschikt over kennis en vaardigheden om de individuele cliënt en/of groepen cliënten en/of naastbetrokkenen vraaggericht ondersteuning te bieden bij het dagelijks functioneren en het handhaven en/of vergroten van de eigen regie. Zij maakt gebruik van kennis van de mogelijkheden van de cliënt en naastbetrokkenen en haar kennis van de doelgroepen, zoals kennis van ziektebeelden, handicaps en gedragsproblemen, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken,

B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

interventietechnieken en methodisch handelen. Door de combinatie van kennis en vaardigheden sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en) en wordt de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie, indien mogelijk, vergroot in samenwerking met de cliënt, naastbetrokkenen, collega's en betrokken disciplines/instanties.

De beroepskracht maatschappelijke zorg werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Ze krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) waarbij ze haar handelen snel moet kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht interventies moet uitvoeren.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg beschikt over specialistische kennis. Bij calamiteiten of onregelmatigheden moet ze snel en creatief oplossingen bedenken en verantwoorde keuzes maken.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beroepskracht maatschappelijke zorg biedt solistisch of in teamverband vraaggericht zorg en ondersteuning bij de persoonlijke verzorging, wonen en huishouden en dagbesteding. Ze is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden. Ze onderkent knelpunten tijdens haar werkzaamheden. Relevante informatie geeft zij door aan haar leidinggevende, (multidisciplinair) team en/of collega's.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geeft zelfstandig advies aan cliënt en naastbetrokkenen. Ze stemt haar handelen af, handelt zelfstandig, lost knelpunten creatief op en zo nodig bespreekt ze knelpunten en mogelijke oplossingen met het (multidisciplinaire) team of haar leidinggevende. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- heeft brede kennis van medicatie, toedieningswijzen en effecten
- heeft inzicht in gezondheidsrisico's behorend bij de doelgroep
- heeft kennis van anatomie, fysiologie en pathologie
- heeft kennis van de meest voorkomende leer-, opvoedings- en gedragsproblemen bij cliënten, waaronder hechtingsproblemen, automutilatie
- heeft kennis van de taken en rollen van andere disciplines in de branche en weet wanneer op wie een beroep gedaan kan worden
- heeft kennis van financieringsvormen (zoals zorgzwaartepakketten, Wet maatschappelijke ondersteuning) en voorzieningen voor de doelgroepen
- heeft kennis van geriatrie
- heeft kennis van gezondheid, hygiëne en besmetting
- heeft kennis van preventie seksueel misbruik en preventie grensoverschrijdend gedrag
- heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- heeft kennis van verslavingsproblemen in relatie tot de doelgroepen
- heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening
- kan begrotingen opstellen
- kan bijdragen aan patiëntveiligheidscultuur, handelt risicobewust, communiceert patiëntveilig en optimaliseert menselijke- en omgevingsfactoren
- kan brandveiligheid en -preventie toepassen
- kan brede kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden toepassen (verbaal, non-verbaal, pre-verbaal en schriftelijk), passend bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt
- kan brede kennis van diversiteit en interculturele communicatie toepassen
- kan brede kennis van verlies- en rouwverwerking toepassen en steun organiseren en bieden
- kan de gezondheidstoestand en veranderingen daarin observeren, signaleren en rapporteren
- kan de visie op zorg toepassen in haar dagelijkse werkzaamheden
- kan emotionele problemen herkennen, zoals eenzaamheidsproblematiek en sociale uitsluiting
- kan gebruik maken van de ervaringsdeskundigheid van cliënten en naastbetrokkenen
- kan gedragspatronen herkennen van de meest voorkomende ziektebeelden en beperkingen
- kan kennis van actuele classificatiesystemen toepassen
- kan kennis van conflicthantering en crisisinterventie toepassen
- kan kennis van de sociale kaart en maatschappelijke steunsystemen toepassen
- kan kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen toepassen

B1-K1: Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

- kan kennis van gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toepassen bij verschillende doelgroepen
- kan kennis van muziek, tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen, audiovisuele vorming, belevingsgerichte, ontwikkelingsgerichte en arbeidsmatige activiteiten toepassen
- kan kennis van voedings- en dieetleer en voedingsproblematiek toepassen
- kan klinisch redeneren toepassen
- kan methodisch en systematisch handelen toepassen tijdens de beroepsuitoefening
- kan observatiemethoden en -technieken toepassen om informatie te achterhalen
- kan ondersteuning bieden bij de omgang met sociale media en internet
- kan op de computer werken met zorginformatiesystemen
- kan regulerende methodieken toepassen ten aanzien van seksualiteit en intimiteit
- kan signalen herkennen van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling en onderneemt actie volgens wet- en regelgeving en het beleid/protocol van de organisatie
- kan sociaal vaardig optreden in functionele contacten
- kan technologische hulpmiddelen en instrumenten inzetten en gebruiken: e-health en domotica
- kan theorieën over ergonomie en tiltechnieken effectief toepassen
- kan werkzaamheden uitvoeren binnen het budget

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:

- heeft brede kennis van algemene begrippen en theorieën van orthopedagogiek, psychologie, toegepaste sociologie, psychiatrie en psychopathologie
- heeft brede kennis van de beginselen van onderricht/onderwijs
- heeft brede kennis van sociale integratie
- heeft brede kennis van weerstandpatronen, risicotaxatie en crisisinterventie/separatietechnieken
- heeft specialistische kennis van bij de doelgroepen voorkomende ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, aandoeningen, comorbiditeit, functioneringsproblemen, behandelingen en bijbehorende gezondheidsrisico's
- heeft specialistische kennis van interprofessioneel en interdisciplinair samenwerken
- heeft specialistische kennis van methoden van gegevensverzameling
- kan brede kennis van (beroeps)ethiek en ethische vraagstukken toepassen
- kan brede kennis van financiën en administratie toepassen
- kan brede kennis van lichamelijke en psychosociale beperkingen en ontwikkelingsachterstanden toepassen
- kan coachingstechnieken toepassen
- kan specialistische kennis van vigerende wet- en regelgeving toepassen

B1-K1-W1: Inventariseert ondersteuningsvragen van de cliënt

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg inventariseert de eigen kracht, mogelijkheden en ondersteuningsvragen van de cliënt door: gesprekken met de cliënt en naastbetrokkenen (het sociale systeem van de cliënt) te voeren, omgang met de cliënt tijdens haar werkzaamheden, het uitvoeren van observaties en het raadplegen van diverse informatiebronnen zoals collega's en schriftelijke informatie. Ze stemt haar bevindingen zoveel mogelijk af met de cliënt en het (multidisciplinair) team en geeft relevante informatie die ze verkrijgt door aan het (multidisciplinair) team.

Resultaat

De beroepskracht maatschappelijke zorg heeft de ondersteuningsvraag geïnventariseerd door op een actieve en betrokken manier te luisteren naar de ondersteuningsbehoefte van de cliënt en/of naastbetrokkenen, te observeren en door diverse bronnen te raadplegen. Relevante informatie is bekend bij het (multidisciplinair) team.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- toont belangstelling voor en betrokkenheid bij de cliënt en naastbetrokkenen;
- vraagt gericht door bij de cliënt en naastbetrokkenen om een duidelijk beeld te krijgen van de situatie, mogelijkheden, beperkingen, ondersteuningsvragen, wensen en verwachtingen van de cliënt en naastbetrokkenen;
- verzamelt actief vanuit diverse bronnen, relevante informatie over de cliënt
- bepaalt zorgvuldig de relevantie van gegevens.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Onderzoeken, Analyseren

B1-K1-W2: Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij het realiseren van doelen ten aanzien van de persoonlijke lichamelijke verzorging, toiletgang, mobiliteit en het slaap/waakritme. Ze zorgt er voor dat de cliënt zo veel mogelijk zelf de regie kan voeren en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf kunnen doen en vult waar nodig aan. Ze sluit hierbij aan bij de eigen kracht, mogelijkheden en beleving van de cliënt en naastbetrokkenen. Ze ondersteunt het optimaal lichamelijk en geestelijk welbevinden van de cliënt door gebruik te maken van aangepaste materialen en ruimten. Ze werkt aan het onderling vertrouwen en biedt de cliënt de mogelijkheid om persoonlijke en/of intieme vraagstukken te bespreken. Ze toont voorbeeldgedrag en biedt de cliënt mogelijkheden om vaardigheden te leren. Ze is er alert op dat gedrag veroorzaakt kan worden door fysieke problemen of ongemakken. Zij observeert en signaleert veranderingen in gedrag en gezondheid, beredeneert vervolgens welke volgende stappen genomen moeten worden en onderneemt de benodigde stappen. Ze rapporteert bijzonderheden.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg schakelt zo nodig andere disciplines in.

Resultaat

De cliënt en naastbetrokkenen zijn respectvol benaderd en hebben passende ondersteuning ontvangen bij de persoonlijke verzorging.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- creëert adequaat mogelijkheden voor de cliënt om zich op het gebied van persoonlijke verzorging te ontwikkelen en doelen te bereiken;
- toont begrip voor de mening en gevoelens van de cliënt ten aanzien van zijn uiterlijk en persoonlijke hygiëne;
- gaat tijdens de persoonlijke verzorging discreet om met de privacy van de cliënt;
- voert de benodigde handelingen snel en accuraat uit volgens ergonomische voorschriften.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Ethisch en integer handelen, Vakdeskundigheid toepassen

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- daagt, indien mogelijk, de cliënt uit om zelf met oplossingen te komen of (gedrags)alternatieven uit te proberen;
- motiveert naastbetrokkenen doelbewust tot haalbare activiteiten.
De onderliggende competenties zijn: Begeleiden

B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden. Zij overlegt met de cliënt en naastbetrokkenen welke taken/werkzaamheden de cliënt zelf doet en welke ondersteuning door anderen wordt gedaan. Zij zorgt ervoor dat de cliënt en naastbetrokkenen zo veel mogelijk zelf doen. Zij ondersteunt de cliënt o.a. bij het omgaan met geld, de organisatie en/of het uitvoeren van lichte huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden, het doen van inkopen, het beheren van voorraden, het bereiden van maaltijden, het opmaken van bedden, het wassen en strijken van kleding en textiel, het realiseren van een optimaal woon en leefklimaat en bij mobiliteitsvraagstukken. Cliënten die een gemeenschappelijk huishouden voeren begeleidt zij bij het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden. Ze voorziet in de voorwaarden om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander gedrag of nieuwe, huishoudelijke vaardigheden. Ze geeft het goede voorbeeld. Ze zorgt er in samenwerking met de cliënt en betrokken instanties voor dat benodigde materialen en middelen beschikbaar zijn en creëert samen met de cliënt een wenselijke leefsituatie en veilige omgeving.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de cliënt bij het doen van de (financiële) administratie en het budgetteren, zo nodig behartigt zij de financiële belangen.

B1-K1-W3: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen op het gebied van wonen en huishouden.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
Taken op het gebied van wonen en huishouden zijn op een professionele en methodische wijze uitgevoerd.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- vraagt de cliënt en naastbetrokkenen doelbewust naar hun mogelijkheden en wensen om goed aan te kunnen sluiten bij hun(fysieke, psychische en mentale) mogelijkheden en behoeften;
- motiveert de cliënt doelbewust om uitdagingen gericht op zijn ontwikkeling bij wonen en huishouden aan te gaan;
- gaat zorgvuldig en netjes om met de materialen en middelen;
- werkt zorgvuldig volgens de voorgeschreven procedures en hygiëne- en veiligheidsvoorschriften;
- voert berekeningen over de kosten bij inkopen en het beheren van voorraden nauwkeurig uit (het doen van inkopen & beheer voorraden);
- overlegt tijdig met betrokken instanties.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Materialen en middelen inzetten, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Instructies en procedures opvolgen, Vakdeskundigheid toepassen, Samenwerken en overleggen

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- geeft de cliënt en naastbetrokkenen heldere adviezen afgestemd op hun fysieke en mentale mogelijkheden.
De onderliggende competenties zijn: Begeleiden

B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg ondersteunt de cliënt bij het realiseren van zijn mogelijkheden, wensen en behoeften op het gebied van werk, inkomen, mobiliteit, scholing en vrije tijd en dagstructurering. Ze begeleidt de cliënt bij het zoveel mogelijk voeren van de regie en gaat samen met hem en naastbetrokkenen na op welke wijze invulling wordt gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak. Ze reikt voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven aan. Ze creëert waar mogelijk de voorwaarden waardoor de cliënt zijn mogelijkheden en behoeften op het gebied van werk, scholing en vrije tijd kan realiseren. De beroepskracht maatschappelijke zorg coacht de cliënt bij de uitvoering van de activiteiten tijdens de dagbesteding, waarbij ze hem motiveert de gestelde doelen te bereiken. Zij ondersteunt de cliënt bij het omgaan met gevoelens die bij verandering horen. Ze creëert een veilige omgeving en biedt ontwikkelingsgerichte activiteiten en/of leersituaties aan om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander(e) gedrag, vaardigheden en het nemen van beslissingen.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Resultaat

De cliënt is ondersteund bij het realiseren van zijn doelen ten aanzien van werk, scholing en/of vrije tijd. Er is in afstemming met de cliënt invulling gegeven aan de activiteiten uit het plan van aanpak.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert;
- zorgt er tijdig voor dat de materialen en middelen onderhouden zijn;
- toont aandacht voor de leefwereld van de cliënt en naastbetrokkenen;
- wijst de cliënt consequent op omgangsnormen, (gedrags)regels en normen en waarden;
- adviseert de cliënt doelbewust om activiteiten op het gebied van werk, scholing of vrije tijd te ondernemen waarbij de eigen regie en eigen kracht wordt versterkt;
- motiveert de cliënt doelbewust om moeilijkheden te overwinnen of te accepteren;

B1-K1-W4: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding

- maakt tijdig een planning voor haar werkzaamheden.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- plant de activiteiten en acties die in het kader van werk, scholing en vrije tijd door de cliënt ondernomen zullen worden;
- zorgt dat de benodigde middelen en waar mogelijk menskracht beschikbaar zijn.
De onderliggende competenties zijn: Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

B1-K1-W5: Reageert op onvoorziene en crisissituaties

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg signaleert en onderneemt actie bij onvoorziene- en crisissituaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen van psychosociale of psychiatrische aard, problemen van somatische aard, grensoverschrijdend gedrag of veroorzaakt worden door calamiteiten. Ze voert eerst preventieve acties uit die gericht zijn op het voorkomen van een crisissituatie en verdere escalatie. Ze schat het gevaar voor de cliënt, zichzelf en anderen in. Ze grijpt in en past in uitzonderlijke situaties middelen en maatregelen toe volgens afspraken in het plan van aanpak, de richtlijnen van de organisatie en wetgeving. Ze roept de hulp in van collega's of deskundige(n) van andere disciplines. Ze houdt de veiligheid van de cliënt, de groep, collega's en zichzelf in de gaten. Tijdens een crisissituatie blijft ze in contact met de cliënt. Ze zorgt ervoor dat de cliënt weet waar hij aan toe is en wat er gaat gebeuren. Achteraf evalueert de beroepskracht maatschappelijke zorg de onvoorziene- en/of crisissituatie met cliënt(en) en collega's, en maakt zo nodig afspraken om herhaling te voorkomen.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg maakt een risicoanalyse.

Resultaat

Onvoorziene- en crisissituaties zijn waar mogelijk voorkomen. Tijdens een onvoorziene en/of crisissituatie is er op professionele wijze gehandeld. Vrijheidsbeperkende middelen zijn zo weinig mogelijk ingezet.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- hanteert consequent haar eigen grenzen en gevoelens tijdens en na een crisissituatie;
- geeft tijdig haar grenzen aan bij onredelijke reacties en/of ongewenst gedrag van de cliënt;
- let goed op de (non-)verbale signalen van de cliënt(en);
- observeert de cliënt systematisch als er signalen zijn van dreigende agressie;
- signaleert tijdig of er sprake is van gevaar voor de cliënt, de groep, collega's en/of zichzelf;
- communiceert, ook in onduidelijke of stressvolle situaties, helder en eenduidig met anderen;
- handelt in onvoorziene- en crisissituaties snel en adequaat volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie;
- past op een respectvolle en duidelijke manier de uitgangspunten toe die horen bij het terugdringen van dwang en drang;
- bespreekt achteraf op een constructieve manier met de cliënt, collega's en andere betrokkenen de crisissituatie.
De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Instructies en procedures opvolgen, Met druk en tegenslag omgaan, Aandacht en begrip tonen, Begeleiden

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

B1-K1-W6: Stemt de werkzaamheden af

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg stemt af en neemt deel aan voor de afstemming relevante overlegvormen. Zij stemt de werkzaamheden af met collega's, leidinggevende, met betrokkenen vanuit andere disciplines en vanuit (aanverwante) bedrijven/instellingen. Daarbij bespreekt zij de verdeling van de taken. Zij houdt rekening met mogelijkheden, eisen, prioriteiten, wensen, behoeftes en verwachtingen van betrokkenen en de daaruit voortkomende consequenties. Met behulp van de uitgewisselde informatie vormt zij een compleet beeld van de zorgverlening. Zij past haar aanpak aan als blijkt dat dit nodig is. Daarnaast bespreekt zij eventuele knelpunten in de werkzaamheden en zoekt naar mogelijkheden deze op te lossen.

Resultaat

Werkzaamheden onderling zijn afgestemd waardoor kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- voert tijdig en regelmatig overleg met alle betrokkenen;
- staat open voor meningen, ideeën en feedback van anderen;
- formuleert duidelijke en haalbare doelen;
- streeft in gesprekken en tijdens overleg zonder moeite meerdere gespreksdoelen na;
- streeft doelbewust naar overeenstemming en voldoende steun voor besluiten;
- houdt rekening met de haalbaarheid van werkzaamheden in tijd en kwaliteit;
- bouwt professioneel aan de onderlinge band en een optimale samenwerking.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Relaties bouwen en netwerken, Overtuigen en beïnvloeden

B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg evalueert de geboden ondersteuning en de vastgestelde doelen met de cliënt en betrokkenen. Zij gaat steeds na of de geboden ondersteuning nog actueel is en aansluit bij datgene wat nodig is. Zij rapporteert bevindingen, bijzonderheden en vervolgafspraken in het cliëntendossier. Zij verzamelt periodiek en aan het eind van het proces relevante gegevens voor de evaluatie en analyseert deze. Zij bespreekt de gegevens uit de evaluatie met de cliënt, het (multidisciplinair) team en indien van toepassing met behandelaars, en gaat na of men tevreden is over het evaluatieproces. Op basis daarvan schrijft zij een (eind)evaluatieverslag of evalueert zij, indien dit gewenst is, mondeling met haar leidinggevende. In overleg voert zij, wanneer daartoe aanleiding is, gewenste veranderingen in de begeleiding- en/of zorgtaken door ter verbetering van de ondersteuning van de cliënt.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Resultaat

Resultaten van de ondersteuning en de mate van tevredenheid van de cliënt en naastbetrokkenen zijn vastgelegd en in overleg met cliënt en betrokkenen is zo nodig de ondersteuning bijgesteld.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- vraagt actief en doelgericht naar de mening van de cliënt en andere betrokkenen over de geboden ondersteuning;
- neemt de tijd om te luisteren naar de ervaringen, ideeën en gevoelens van de cliënt en andere betrokkenen over de geboden ondersteuning;
- zoekt nauwgezet uit of de benodigde gegevens betrouwbaar, volledig en relevant zijn;
- formuleert de bevindingen mondeling en schriftelijk op een gestructureerde manier zodat evaluatiegegevens begrijpelijk en bruikbaar zijn;
- formuleert haalbare oplossingen voor het bijstellen van de zorg en begeleiding;
- hanteert in schriftelijke rapportages correcte taal, spelling en grammatica.

B1-K1-W7: Evalueert de geboden ondersteuning
De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Formuleren en rapporteren, Analyseren
Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend: De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg: - analyseert beschikbare (cijfermatige en mondelinge) gegevens grondig en doet aanbevelingen. De onderliggende competenties zijn: Analyseren

B1-K2: Werken aan kwaliteit en deskundigheid

Complexiteit

De beroepskracht maatschappelijke zorg beschikt over brede kennis en vaardigheden om te werken aan kwaliteit en deskundigheid. Ze maakt onder andere gebruikt van brede kennis van kwaliteitszorgsystemen en combineert deze met vaardigheden zoals reflecteren op eigen handelen om een bijdrage te leveren aan verbetertrajecten en haar werkzaamheden aan te passen aan de hand van nieuwe kennis en inzichten.

De diversiteit in beroepsuitoefening in de maatschappelijke zorg is groot en daardoor is het werk complex van aard.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een verdiepend inzicht ten aanzien van de ondersteuning van de verzorgende en agogische taken en denkt mee over de strategie, de lange termijn aanpak en de overstijgende beslissingen in een instelling.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beroepskracht maatschappelijke zorg werkt zelfstandig aan het bevorderen van de eigen deskundigheid en levert een bijdrage aan de deskundigheidsbevordering van collega's. Zij werkt mee aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg. Zij is verantwoordelijk voor de eigen deskundigheid, de kwaliteit van haar werk en haar eigen loopbaan. Ze is medeverantwoordelijk voor de professionalisering van het beroep, de positionering van de beroepsgroep en de kwaliteitszorg.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- heeft brede kennis van kwaliteitszorgsystemen
- heeft kennis van protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- heeft kennis van werkvelden en doelgroepen in relatie tot de beroepsuitoefening
- kan feedbackvaardigheden toepassen
- kan reflectievaardigheden toepassen
- kan signaleren en actie ondernemen

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg werkt aan haar eigen deskundigheid. Zij zorgt ervoor op de hoogte te blijven van maatschappelijke, technologische en vakinhoudelijke ontwikkelingen. Zij leest daarvoor vakliteratuur en volgt bijscholingen. Ze reflecteert op haar eigen functioneren, vraagt om feedback over haar eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Ze stelt samen met haar leidinggevende een persoonlijk ontwikkelplan op en onderneemt stappen om vakkennis, vaardigheden en beroepshouding te verbeteren.
Zij zorgt ervoor dat ze op de hoogte is van actuele wet- en regelgeving m.b.t. de beroepsuitoefening en van de actuele visie op zorg en welzijn. Ze neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over beroepstaken en werkzaamheden. Zo ontwikkelt zij zichzelf en levert zij een bijdrage aan de ontwikkeling van de beroepsuitoefening. Tevens draagt ze de beroeps- en organisatievisie uit naar anderen.

Resultaat

De beroepskracht maatschappelijke zorg heeft haar persoonlijk ontwikkelplan uitgevoerd waardoor zij haar deskundigheid verder ontwikkeld heeft. Zij is op de hoogte van actuele wet- en regelgeving en de actuele visie op zorg en welzijn. Zij heeft haar deskundigheid gedeeld met collega's.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- verkent actief mogelijkheden om kennis te vergaren, te delen en samen te ontwikkelen;
- haalt doelgericht betekenis uit teksten met hoge informatiedichtheid: zowel mondeling als schriftelijk;

B1-K2-W1: Werkt aan de eigen deskundigheid

- draagt eigen kennis en expertise begrijpelijk over;
- gebruikt passend taal- en woordgebruik voor de gesprekspartner;
- gebruikt feedback doelbewust om zich verder te ontwikkelen.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Formuleren en rapporteren, Leren

B1-K2-W2: Werkt aan bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg

Omschrijving

De beroepskracht maatschappelijke zorg werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van de beroepstaken en werkzaamheden. Dat doet zij o.a. door te participeren in ontwikkel- of intervisiegroepen en door haar kennis van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten. Zij let op de kwaliteit van haar werkzaamheden. Zij signaleert en meldt knelpunten. Zij draagt er aan bij dat collega's en naastbetrokkenen zich aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering houden.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
Gebruikt waar mogelijk en gewenst informatie uit wetenschappelijk onderzoek (evidence based practice en practice based evidence).

Resultaat

De beroepskracht maatschappelijke zorg heeft vanuit haar eigen deskundigheid een bijdrage geleverd aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg.

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

Gedrag

De beroepskracht maatschappelijke zorg:
- is nauwkeurig in het volgen van voorgeschreven protocollen, procedures en wettelijke richtlijnen;
- zet functioneel de eigen expertise in voor het verbeteren van de kwaliteit van de werkzaamheden;
- geeft actief gesignaleerde tekortkomingen in werkwijze door aan de juiste persoon;
- motiveert anderen consequent om zich aan de voorgeschreven protocollen rondom kwaliteitsverbetering te houden;
- brengt tijdig knelpunten naar voren;
- brengt verbetervoorstellen met overtuigingskracht;
- bespreekt tijdig eigen arbeidsomstandigheden, arbeidsrisico's en arbeidsvoorwaarden om de kwaliteit van arbeid te verbeteren.

De onderliggende competenties zijn: Instructies en procedures opvolgen, Overtuigen en beïnvloeden, Kwaliteit leveren

Voor Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geldt aanvullend:
N.v.t.

2. Generieke onderdelen

Elke kwalificatie kent - naast (beroepsgerichte) specifieke kwalificatie-eisen - ook generieke kwalificatie-eisen.

Nederlandse taal

Het generieke examenonderdeel Nederlandse taal maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Besluit referentieniveau Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879 en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Rekenen

Het generieke examenonderdeel rekenen maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in de bijlagen 2 en 3 bij het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Deze bijlage is te vinden op https://wetten.overheid.nl/BWBR0027879 en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Loopbaan en burgerschap

Het generieke examenonderdeel loopbaan en burgerschap maakt deel uit van elke kwalificatie in dit kwalificatiedossier. De kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Deze bijlage is te vinden op https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963 en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Engels (alleen voor niveau 4)

Het generieke examenonderdeel Engels maakt deel uit van elke kwalificatie op mbo-niveau 4 in dit kwalificatiedossier. De referentieniveaus en de kwalificatie-eisen voor dit generieke onderdeel zijn opgenomen in bijlage 2 bij het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB. Deze bijlage is te vinden op https://wetten.overheid.nl/BWBR0027963 en vormt integraal onderdeel van het kwalificatiedossier.

Profieldeel

P3 Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Mbo-niveau

4

Typering van het beroep

Typerend voor persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is dat ze zorg en ondersteuning biedt aan mensen van alle leeftijden met verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperkingen. Zij heeft hierbij aandacht voor verschillende soorten problemen, namelijk:
- problemen die het gevolg van een beperking of ziekte zijn;
- problemen die door het leven zijn ontstaan maar die door de beperking of ziekte zijn vergroot;
- problemen die het gevolg zijn van het zorgsysteem.

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg richt zich afhankelijk van de cliënt en de situatie op het leren leven met de beperking, het behouden of vergroten van de eigen regie, het bevorderen van het welbevinden (kwaliteit van leven) en/of het zo veel mogelijk voorkomen van ongemak.
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een helikopterview, houdt landelijke ontwikkelingen in de gaten en werkt op meso- en macroniveau. Zij is initiatiefrijk en hoffelijk, ziet kansen en pakt deze op. Ze bedenkt creatieve oplossingen voor nieuwe vraagstukken, ook in zeer complexe en weinig stabiele situaties. Zij gaat professioneel om met haar gevoelens en emoties bij weerstand, tegenslag en kritische situaties. Zij geeft goed haar grenzen aan, zowel naar de cliënt als naar zichzelf.

Beroepsvereisten

Nee

P3-K1 Bieden van zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg

Complexiteit

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg beschikt over brede specialistische kennis en vaardigheden om zorg en ondersteuning te bieden aan cliënten van alle leeftijden met een of meerdere beperkingen. Bij deze cliënten komt vaak psychiatrische, psychosociale en/of gedragsproblematiek voor. Zij maakt gebruik van brede specialistische kennis, zoals kennis van doelgroepen en medische kennis, en combineert deze met specifieke vaardigheden zoals begeleidingsmethodieken en interventietechnieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, het gebruik van standaardwerkwijzen en het ontwikkelen van aangepaste of nieuwe werkwijzen is ze in staat werkzaamheden te coördineren, verpleegtechnische handelingen bekwaam uit te voeren en sluit haar ondersteuning zoveel mogelijk aan bij de wensen en mogelijkheden van de cliënt(en).
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt in complexe situaties waar veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (ondersteunings)vragen veelvuldig voorkomen. Dit doet een beroep op haar improvisatievermogen om onverwachte en nieuwe situaties naar eigen inzicht adequaat af te handelen. Zij vervult haar taken ook in stand-alone situaties. Bij calamiteiten of onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij extreme agressie van cliënt of naastbetrokkenen, moet ze snel verantwoorde keuzes maken.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt in teamverband en solistisch. Zij zorgt zelfstandig, in afstemming met de cliënt en/of naastbetrokkenen, voor een passend ondersteunings- en activiteitenplan. Zij handelt zelfstandig op het gebied van persoonlijke verzorging, wonen en huishouden, dagbesteding en het voeren van de regie. De begeleiding en de uitvoering van activiteiten voert zij zelfstandig uit. Zo nodig schakelt zij zelfstandig anderen in. Zij coördineert activiteiten en werkzaamheden, voert beheertaken uit en geeft begeleiding aan nieuwe collega's, stagiaires en vrijwilligers. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden, waaronder het bekwaam uitvoeren van verpleegtechnische handelingen, en draagt gedeelde verantwoordelijkheid voor het resultaat van het werk van anderen.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:
- heeft brede kennis van het beleid van zorginstellingen ten aanzien van seksualiteit, kinderwens en ouderschap van cliënten

P3-K1 Bieden van zorg en ondersteuning in de gehandicaptenzorg

- heeft brede kennis van het persoonlijke levensverhaal van cliënten en hoe dit kan worden benut in de begeleiding van de cliënt
- heeft inzicht in de ontwikkeling en de verschillende levensfasen van cliënten en de levensvragen die hierbij een rol spelen
- heeft inzicht in hoe op aangepaste wijze gezond gedrag kan worden gestimuleerd en kennis hierover aan cliënten kan worden overgedragen
- heeft kennis van de belangrijkste paradigma's in de (geschiedenis van de) GHZ en de betekenis daarvan voor de beroepsuitoefening
- heeft kennis van randvoorwaarden en ondersteuning die nodig is voor de toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen en media voor cliënten
- heeft specialistische kennis van de mogelijkheden voor gezond eten en drinken, bewegen, ontspanning en rust voor verschillende doelgroepen
- heeft specialistische kennis van de relatie tussen functioneren, activiteiten en participatie zoals beschreven in het ICF
- heeft specialistische kennis van de specifieke leer- en ondersteuningsbehoeften bij cliënten
- heeft specialistische kennis van het begeleiden van cliënten bij veranderingsprocessen
- heeft specialistische kennis van het lichamelijk, verstandelijk en zintuiglijk functioneren en het sociaal-emotioneel, adaptief en cognitief vermogen van cliënten
- heeft specialistische kennis van het opbouwen, onderhouden en herstellen van een sociaal netwerk
- heeft specialistische kennis van ketenzorg
- heeft specialistische kennis van kwaliteit van bestaan, autonomie en empowerment
- heeft specialistische kennis van motivatietechnieken
- heeft specialistische kennis van samenlevingsgericht werken
- kan actuele benaderingswijzen toepassen in de ondersteuning van cliënten
- kan branchespecifieke voorlichting, advies en instructie geven
- kan de mogelijkheden en beperkingen van cliënten inschatten en de begeleiding hierop aanpassen
- kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader
- kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en -protocollen
- kan omgaan met protocollen m.b.t. gezondheid, hygiëne, veiligheid, incidentmeldingen, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken
- kan specialistische kennis van branchespecifieke methodieken toepassen
- kan specialistische kennis van groepsdynamica toepassen
- kan stemmingswisselingen en –stoornissen herkennen en hierop anticiperen

P3-K1-W1 Stelt het ondersteuningsplan op

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg stelt voor en/of met de cliënt het ondersteuningsplan op. Ze consulteert collega's over mogelijke begeleidingsdoelen en -methodieken. Op basis van de verkregen informatie stelt ze samen met de cliënt de doelen voor de ondersteuning vast en kiest ze het soort activiteiten, de technologische hulpmiddelen en de vorm van begeleiding die bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen. Op basis van de wensen van de cliënt en de aandachtspunten van de collega's werkt zij het ondersteuningsplan uit met doelstellingen, activiteiten en evaluatiemomenten en -criteria. Ze legt het ondersteuningsplan ter instemming voor aan de cliënt en het (multidisciplinair) team, en indien van toepassing aan naastbetrokkenen. Ze licht het plan toe en motiveert gemaakte keuzes. Zo nodig stelt ze het plan bij.

Resultaat

Een passend, realistisch en professioneel ondersteuningsplan dat haalbaar is met de beschikbare (financiële) middelen en dat de instemming heeft van de cliënt en het (multidisciplinair) team, en indien van toepassing van naastbetrokkenen.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- combineert effectief gegevens uit verschillende bronnen tot bruikbare informatie;
- analyseert nauwkeurig de verkregen informatie over de cliënt;
- vertaalt doelbewust, zo mogelijk samen met de cliënt, wensen en mogelijkheden van de cliënt naar concrete activiteiten en de inzet van technologische hulpmiddelen die aansluiten bij de leeftijd, achtergrond en ontwikkelingsfase van de cliënt;
- stelt, zo mogelijk samen met de cliënt, duidelijke en realistische doelen die aansluiten bij de mogelijkheden van de

P3-K1-W1 Stelt het ondersteuningsplan op

cliënt en de organisatie;
- formuleert duidelijk en kernachtig doelen, tijdpad, frequentie, aard van de ondersteuning, evaluatiemomenten en –criteria;
- plant activiteiten in het ondersteuningsplan realistisch in de tijd;
- bouwt het ondersteuningsplan op een logische en gestructureerde wijze op;
- hanteert in het ondersteuningsplan correcte taal, spelling en grammatica.
De onderliggende competenties zijn: Formuleren en rapporteren, Analyseren, Plannen en organiseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

P3-K1-W2 Ondersteunt cliënt/naastbetrokkenen bij het voeren van de regie

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zorgt, indien haalbaar, dat de cliënt en zo nodig naastbetrokkenen de regie voeren. Zij houdt in overleg met de cliënt overzicht over alle activiteiten met en rondom de cliënt. Zij beoordeelt steeds of de cliënt zelf de regie kan voeren of dat deze gedeeltelijk of geheel overgenomen dient te worden door naastbetrokkenen of door een professional.
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg analyseert de draagkracht van naastbetrokkenen en treedt op als aanspreekpunt voor de cliënt en derden. Zij maakt afspraken met de cliënt over wat hij zelf doet en waarvoor diensten van naastbetrokkenen en/of interne of externe deskundigen ingezet worden en coördineert de activiteiten rond de regie over het eigen leven van de cliënt. Ze schakelt continu ten aanzien van begeleidingsmethodieken en gesprekstechnieken, afgestemd op de cliënt en naastbetrokkenen. Zij schakelt deskundigen in om de gestelde doelen of diensten te helpen realiseren. Zij informeert de cliënt over de geplande ondersteuning en de gemaakte afspraken en koppelt informatie over de cliënt terug aan de betrokken begeleiders. Ze monitort de kwaliteit en de continuïteit van de regie van de cliënt over zijn eigen leven en bespreekt deze met de cliënt en naastbetrokkenen.

Resultaat

De cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen bij het voeren van de regie over zijn eigen leven. Indien dit niet haalbaar is gebleken, heeft de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg de regie in handen gelegd van een of meer naastbetrokkenen van de cliënt of een professional.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- houdt, in overleg met de cliënt, adequaat (mede) overzicht over alle activiteiten en de inzet van technologische hulpmiddelen;
- maakt concrete afspraken met collega's, deskundigen en naastbetrokkenen;
- voorziet collega's, deskundigen en naastbetrokkenen tijdig van informatie en aanwijzingen voor de geplande ondersteuning;
- legt op een begrijpelijke manier verantwoording af over het ondersteuningsaanbod aan de cliënt en naastbetrokkenen;
- creëert gericht draagvlak en betrokkenheid voor de manier waarop de regie gevoerd wordt over het leven van de cliënt;
- leidt met een deskundige en bevlogen uitstraling gesprekken of discussies in duidelijke banen, waarbij ze verschillende benaderingen tot elkaar brengt en onderhandelingstechnieken toepast;
- stimuleert de cliënt en andere betrokkenen in actie te komen om de cliënt zo veel mogelijk de regie over zijn eigen leven te laten voeren of, indien nodig en haalbaar, naastbetrokkenen de regie te laten overnemen.
- draagt relevante onderdelen van haar expertise op een begrijpelijke manier over aan betrokkenen;
- besteedt proactief aandacht aan de balans tussen draagkracht en draaglast van de cliënt en naastbetrokkenen.
De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Overtuigen en beïnvloeden, Vakdeskundigheid toepassen, Begeleiden, Samenwerken en overleggen

P3-K1-W3 Ondersteunt en motiveert een groep cliënten bij activiteiten

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ontwikkelt en organiseert activiteiten. Indien van toepassing draagt zij in samenspraak met cliënten en collega’s zorg voor het afzetten van gemaakte producten en biedt zij ondersteuning bij het beheren van het cliëntenbudget. Ze zorgt ervoor dat gereedschappen, materialen en apparatuur aanwezig zijn en informeert de cliënten over de activiteit. Bij aanvang van een activiteit geeft ze uitleg of instructie over de activiteit aan de cliënten en laat onder andere voorbeelden, keuzemogelijkheden en

P3-K1-W3 Ondersteunt en motiveert een groep cliënten bij activiteiten
alternatieven zien. Ze demonstreert zo nodig het gebruik van gereedschappen, apparatuur en materialen. Tijdens de activiteit speelt zij in op de mogelijkheden, wensen, behoeften en problemen van de cliënt en de groep en zo nodig stelt zij de activiteit bij. Zij bewaakt de voortgang en zorgt dat cliënten de gestelde doelen kunnen behalen. Ze schakelt flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten. Ze observeert en dealt met de groepsdynamiek en het gedrag van de cliënten. Indien nodig bespreekt ze dit in de groep. Zo zorgt zij bijvoorbeeld dat de cliënten leren omgaan met anderen en met sociale media, en dat zij zich houden aan afgesproken (gedrags)regels. Ze rapporteert bijzonderheden en veranderingen in het gedrag.
Resultaat
Cliënten hebben in een groep, waarin ze veilig zijn en prettig met elkaar omgaan, dagactiviteiten uitgevoerd. Ze zijn gestimuleerd om hun ondersteuningsdoelen te realiseren. Zo nodig is actie ondernomen om de kwaliteit en de continuïteit van de activiteit te waarborgen.
Gedrag
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg: - schept adequaat kansen en mogelijkheden voor cliënten om hun doelen te bereiken; - geeft opbouwende feedback op gedrag van cliënten (onderling) om een positieve instelling te bevorderen en hun ontwikkeling (inclusief de sociale ontwikkeling) te stimuleren; - overlegt tijdens activiteiten tijdig over haar aanpak; - probeert binnen haar bevoegdheden problemen en knelpunten eerst zelf op te lossen voordat anderen worden geraadpleegd; - kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert; - gaat zorgvuldig en netjes om met de materialen en middelen; - bereidt de activiteit ruim op tijd voor; - gebruikt indicatoren om de voortgang te meten. De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren, Beslissen en activiteiten initiëren

P3-K1-W4 Ondersteunt de cliënt bij het leggen en onderhouden van contacten en betrekt naastbetrokkenen
Omschrijving
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg inventariseert de sociale behoefte van de cliënt en bedenkt samen met de cliënt hoe aan deze behoefte voldaan kan worden. Zij bereidt de cliënt voor op gesprekken en traint hem in sociale vaardigheden. Zij motiveert en activeert de cliënt om zelf contacten te leggen en te onderhouden om zo zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie te vergroten. Zij benadert nieuwe mensen/organisaties met als doel een rol te vervullen in het netwerk van de cliënt. Zij voert gesprekken met naastbetrokkenen van de cliënt, betrekt hen bij beslissingen en stimuleert hen om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de cliënt. Zij zorgt dat naastbetrokkenen delen van de ondersteuning kunnen overnemen.
Resultaat
Cliënt heeft passende ondersteuning ontvangen bij het leggen en onderhouden van contacten en naastbetrokkenen zijn betrokken bij de ontwikkeling van de cliënt.
Gedrag
De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg: - geeft de cliënt opbouwende feedback op zijn gedrag en de wijze waarop hij zich opstelt ten opzichte van anderen; - geeft duidelijke adviezen aan de cliënt m.b.t. de omgang met sociale media en internet; - geeft naastbetrokkenen gericht advies over de uitvoering van (delen van) de ondersteuning en het voorkomen van overbelasting; - draagt haar expertise met betrekking tot de aanpak en begeleiding van de cliënt en zijn “ziektebeeld” op een begrijpelijke manier over aan naastbetrokkenen; - past gedrag en omgangsvormen adequaat aan op naastbetrokkenen; - stemt haar communicatie adequaat af op de wensen en mogelijkheden van de cliënt (verbaal, non-verbaal en pre-verbaal); - stemt haar communicatie adequaat af op naastbetrokkenen, ook als zij verschillen qua cultuur of achtergrond. De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Vakdeskundigheid toepassen, Omgaan met verandering en aanpassen

P3-K1-W5 Voert verpleegtechnische handelingen uit

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert, daar waar het voorkomt, verpleegtechnische handelingen uit binnen haar bevoegdheden en met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften. Voordat ze de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de cliënt. Ze controleert zo nodig de vitale functies. Ze creëert de voorwaarden waardoor ze de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren. Ze stemt af op de cliënt en neemt vooraf en tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handeling(en) bijvoorbeeld angst en onzekerheid weg door uitleg over wat, waarom en hoe ze de handeling(en) uitvoert. Zij observeert de gezondheidstoestand van de cliënt, signaleert wijzigingen en bijwerkingen en rapporteert deze.

Hieronder een overzicht van de verpleegtechnische handelingen die zij moet beheersen:
- medicijnen checken (dosering etc.), registreren, distribueren;
- medicijnen toedienen: oraal, rectaal, via de huid, via de slijmvliezen, via de luchtwegen;
- eerste hulp verlenen bij verwondingen, vergiftigingen, verstikking, verslikken.

Resultaat

De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving uitgevoerd.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- voert alleen verpleegtechnische handelingen uit waarvoor zij bekwaam is (bekwaam wil zeggen dat de uitvoerder op het moment van uitvoering de noodzakelijke kennis en vaardigheden bezit. Onbekwaam betekent onbevoegd en dus strafbaar);
- vormt zich snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt;
- kiest de geschikte materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen;
- gebruikt materialen en hulpmiddelen voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen effectief, efficiënt, zorgvuldig en veilig;
- voorziet in een optimaal controlesysteem voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen;
- voert de verpleegtechnische handelingen deskundig uit volgens veiligheidsvoorschriften, protocollen, bevoegdheden en wettelijke kaders, waaronder de wet BIG;
- schakelt zo nodig de arts (of leidinggevende) tijdig in.

De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

P3-K1-W6 Voert beheertaken uit

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert beheertaken uit en levert daardoor een praktische en structurele bijdrage aan het eigen functioneren en dat van de organisatie. Zij houdt rekening met de financiële middelen, de richtlijnen en de cultuur van de organisatie. Zij voert voorraadbeheer van (voorlichting/kantoor)materialen, (hulp)middelen en instrumentarium. Zij plaatst bestellingen en controleert binnengekomen leveringen op juistheid en kwaliteit. Zij checkt voorraad op bewaarcondities/verloopdatum. Zij ziet toe op de uitvoering van het onderhoud van apparatuur, materiaal en werkruimte. Zij bewaakt het budget voor de activiteiten en cliënten, en levert (financiële) rapportages. Zij onderhoudt in het kader van beheertaken externe contacten namens de organisatie, bijvoorbeeld met leveranciers.

Resultaat

De voorraad van (voorlichtings/kantoor)materialen, (hulp)middelen en instrumentarium is op peil en de apparatuur is in goede staat. Met behulp van de beschikbare (financiële) middelen zijn de specifieke werkzaamheden optimaal verricht.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- Registreert volgens de richtlijnen van de organisatie zorgvuldig alle benodigde (financiële) gegevens;
- houdt bij de keuze van materialen en middelen rekening met mogelijkheden, beperkingen, beschikbaarheid en kosten;
- maakt regelmatig budget gerelateerde afwegingen tussen kosten en baten;

P3-K1-W6 Voert beheertaken uit

- plaatst tijdig en nauwkeurig bestellingen;
- onderhoudt en investeert adequaat in contacten met leveranciers en dienstverleners.
De onderliggende competenties zijn: Materialen en middelen inzetten, Bedrijfsmatig handelen, Relaties bouwen en netwerken, Instructies en procedures opvolgen

P3-K1-W7 Voert coördinerende taken uit

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert coördinerende taken uit. Zij maakt een planning en verdeelt de werkzaamheden. Zij draagt zorg voor randvoorwaarden en bepaalt de prioriteiten binnen de werkzaamheden. Zij coördineert de werkzaamheden van de verschillende collega's en zorgt voor procesbewaking. Zij geeft collegiale feedback. Zij deelt kennis en ervaring met collega's en deskundigen binnen en buiten de organisatie. Zij zorgt voor een goede afstemming met deskundigen vanuit andere disciplines, continuïteit van de hulpverlening en ondersteuning bij de werkzaamheden.

Resultaat

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft de hulpverlening zodanig georganiseerd en gecoördineerd dat de kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid bij collega's en in de hulpverlening gewaarborgd zijn.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- raadpleegt tijdig en regelmatig collega's en andere deskundigen;
- deelt proactief haar kennis en ervaringen met collega's en andere deskundigen;
- zorgt voor een effectieve verdeling van taken door rekening te houden met capaciteit, middelen, heldere rolverdeling, evenwichtige verdeling van de werkbelasting en afstemming;
- geeft heldere en relevante informatie/ instructies;
- signaleert tijdig mogelijke knelpunten en problemen zodat werkzaamheden kunnen worden afgerond binnen de beschikbare tijd;
- monitort effectief de voortgang;
- spreekt zo nodig collega's aan op functioneren door het geven van constructieve feedback.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Plannen en organiseren, Aansturen, Begeleiden

P3-K1-W8 Begeleidt nieuwe collega's, stagiaires en/of vrijwilligers

Omschrijving

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt nieuwe collega's in en begeleidt studenten, stagiaires en/of vrijwilligers. Ze kiest in overleg een passende wijze van begeleiden. Zij instrueert, geeft aanwijzingen en adviezen en coacht hen. Ze geeft feedback op hun leeractiviteiten, beroepsmatig handelen en voortgang.

Resultaat

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft er door middel van passende begeleiding voor gezorgd dat de expertise van de nieuwe collega's, stagiair(e)s en/of vrijwilligers optimaal is ingezet.

Gedrag

De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:
- stimuleert actief nieuwe collega's, studenten en/of stagiaires om zich te ontwikkelen;
- nodigt collega's, studenten, stagiaires en/of vrijwilligers actief uit tot het inbrengen van eigen opvattingen, ideeën en tot het stellen van vragen;
- stemt de begeleiding doelbewust af op diversiteit;
- maakt concrete afspraken over te behalen leerdoelen en resultaten;
- geeft heldere instructies;
- reageert adequaat op non-verbale signalen en op uitingen;
- beoordeelt zo objectief mogelijk het beroepsmatig handelen van studenten en/of stagiaires.

De onderliggende competenties zijn: Aansturen, Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Vakdeskundigheid toepassen